

**B
L
I
T
E
R
A
T
U
R
A**

literatura

KVIR literatura

LJUBLJANA – NOVI SAD – BEOGRAD

Novi Sad, 16. septembar 2021
Bulevar Books 19h
Queer-Lit Maraton
Moderira: Bojan Krivokapić

Učestvuju:

Vesna Liponik

Gašper Malej

Uroš Prah

Nataša Sukič

Suzana Tratnik

Dragoslava Barzut

Marijana Čanak

Željko Jacques Lučić

Dušan Maljković

Srđan Miljević

Beograd, 17. septembar 2021
Prajd Info Centar,
Kralja Milana 20 - 17.30 sati
Čitaonica:
Roze plamen naše literature
Moderira: Dragoslava Barzut

U okviru ovogodišnjeg Pride week-a
moći ćete da čujete autore/ke
slovenačke kvir literature. Pored njih,
imaćete priliku da čujete i domaće kvir
autore/ke.

Učestvuju:

Vesna Liponik

Gašper Malej

Uroš Prah

Nataša Sukič

Suzana Tratnik

Jasna Dimitrijević

Bojan Krivokapić

Željko Jacques Lučić

Dušan Maljković

Srđan Miljević

Škuc, JAK, Bulevar Books, Pride week

Brane Mozetič

Slovenska LGBT književnost

Za uvod u upoznavanje s pojedinim dijelovima suvremene LGBT književnosti ili književnosti s LGBT motivima, tematikom, senzibilitetom itd. možemo grubo ocrtati pojavu onoga, što danas nazivamo akronimom LGBT u povijesti, umjetnosti i ponajprije književnosti.

S obzirom na to, da su sve troje tijekom dugih stoljeća oblikovali heteronormativni muškarci, nije neobično, da su naša dosadašnja otkrića skromna. Negativan odnos prema istospolnoj ljubavi diktirao je neodložno brisanje, uništavanje i neimenovanje. Govorilo se o grijehu bez imena, mutavom grijehu, neimenovanom grijehu, kao i o zločinu protiv Boga i prirode. Jedini sačuvani zapisi kroz povijest dolaze iz sudskih i policijskih kancelarija. Ostali izrazi istospolne ljubavi, primjerice u sjećanjima, pismima, dnevnicima, ili nisu postojali, naravno iz straha pred otkrićem, ili su ih pak uništili potomci, sve tamo do druge polovice 20. stoljeća. Najstariji dosad poznat pisani trag je zapisnik sudskog procesa zbog sodomije, iz 1749. godine, koji se čuva u Povijesnom arhivu u Ptujju. Tada su pred sud dovedena dva štajerska seljaka, koji su se u pijanom stanju više puta odavali „bludu“. Detaljan opis procesa, s izjavama optuženika, zapisan djelomice na

njemačkom, djelomice na slovenskom, završava smrtnom presudom. Dokaza o izvršenju doduše nema, no prema tadašnjim običajima, možemo pretpostaviti da su im javno odrubljene glave, a potom su spaljeni na lomači. Taj proces vjerojatno nije bio jedini te vrste na tlu Slovenije. Tijekom desetljeća kazne su zasigurno postale ublažene, a na primjeru dvaju muškaraca, koji su se 1910. godine „odali protuprirodnom bludu“, kako čitamo, aktivnoga je partnera snašla kazna od 13 mjeseci strogog zatvora. Razdoblje između dva svjetska rata u Europi je donijelo brojne zahtjeve za dekriminalizacijom homoseksualnosti. Također možemo i u slovenskim novinama pronaći priloge za i protiv, objavljene su čak i dvije zasebne knjige o toj temi, a homoseksualna je problematika polako ulazila i u književnost. U vremenu izgradnje socijalizma nakon Drugog svjetskog rata, homoseksualnost je više puta iskorištena u političke svrhe, primjerice protiv svećenstva ili ideoloških protivnika. Poznat je primjer montiranoga političkog procesa protiv bivših uglednih partizana, pisaca Jožeta Javoršeka i Vitomila Zupana, iz 1948. godine, u kojem su im, između ostaloga, zamjerali i „prakticiranje homoseksualnosti“. Godinu poslije iza brave se našao partizanski skladatelj i zborovođa Makso Pirnik, jer je kao profesor „bludničio“ sa svojim maloljetnim učenicima. Bio je osuđen na dvije godine zatvora, a nakon što je odsjedio dobrih godinu dana, premješten je u provinciju, gdje je namješten kao profesor glazbe u srednjoj školi. Socijalistički režim nije o homoseksualnosti imao jedinstven stav. Prvi pokušaji dekriminalizacije pojavili su se već 1949. godine, a dekriminalizacija se dogodila 1951. godine, nažalost, samo za lezbijske odnose. Muška je homoseksualnost u Sloveniji dekriminalizirana 1977. godine. No zakon je u praksi bio primijenjen manji broj puta. Neke uglednije pojedince režim je jednostavno tolerirao, druge čak i doveo u Sloveniju, kao što je slučaj češkoga redatelja Františka Čapa, kojega su pozvali, kako bi slovenske redatelje naučio režirati. Snimio je najuspješniji film *Vesna* te je svojom otvorenošću utjecao na dva druga značajna redatelja,

Vojka Duletiča i Boštjana Hladnika. No ipak je u povijesti slovenskog filma teško pronaći mnogo LGBT elemenata, a još manje u slikarstvu i kiparstvu.

Ako se osvrnemo na područje književnosti, primjetno je da su se LGBT elementi pojavljivali rijetko i sporadično. Treba spomenuti lezbijski prizor iz romana *Kuća Marije Pomoćnice*, najvećega slovenskog prozaika Ivana Cankara, iz 1904. No pravi je skandal izazvalo uprizorenje drame *Obločnica, ki se rojeva*, dramatičara Ivana Mraka, 1925. Homoerotski elementi su tako raspalili publiku, da je tijekom predstave došlo do tučnjave i morala je intervenirati policija. Mrak je i u svoje kasnije drame unosio homoerotsku žudnju, naročito u dramu o Rimbaudu i Verlainu, *Bijeg iz pakla*. Liberalniji stavovi između dva svjetska rata nedvojbeno su omogućili i objavljivanje romana *Dečki*, 1938. godine, a napisao ga je, s nepunih dvadeset godina, France Novšak. Priča o ljubavi dva dječaka u katoličkom internatu, koja razotkriva i odnose između drugih gojenaca i svećenika, naišla je tada čak i na neke pozitivne reakcije, no nakon rata bila je zaboravljena – sve dok je LGBT aktivizam nije ponovno oživio i nazvao je prvim slovenskim gay romanom. No svejedno je trebalo pričekati sve do kraja osamdesetih godina da se pojavi eksplicitnija gay književnost. Slično je bilo i s lezbijskom književnosti, čije tragove nalazimo na pragu devedesetih godina. U književnosti, u kojoj su prevladavali muškarci, nije bilo osobito prostora predviđenog za ženske autore. Treba svakako spomenuti odvjetnicu Ljubu Prenner, također autoricu prvoga slovenskog kriminalističkog romana, koja je za sebe tvrdila, „da nije ni muškarac ni žena“.

Osamdesete godine 20. stoljeća donijele su brojne nove društvene pokrete, a među njima i aktivizam gejeva i lezbijki. 1984. godine u Ljubljani je organiziran prvi Magnus, festival za socijalizaciju homoseksualnosti, prvi događaj te vrste ne samo u Jugoslaviji, nego i u cijeloj istočnoj Europi. Brojne izložbe, filmske projekcije, okrugli stolovi, kao i utemeljenje klupskih prostora u dolazećim godinama

nedvojbeno su potakli odvažniji izraz LGBT identiteta u životu i književnosti. Dolje potpisani je 1989. uredio antologiju pjesništva 20. stoljeća s homoerotskim motivima, koja je u to liberalno vrijeme izuzetno dobro primljena i ubrzo rasprodana. Kao gay aktivist sam godinu kasnije pri društvu ŠKUC osnovao posebnu LGBT književnu ediciju Lambda. U njoj je dosad izašlo već 140 naslova, većinom književnosti, ali i publicistike. Već prva knjiga, *Plava svjetlost*, koja je donijela ulomke o homoerotskoj ljubavi u slovenskoj književnosti, naznačila je da će zbirka potaknuti domaće autorice i autore na eksplicitnije pisanje. Tako se u njoj pojavljuju već mladi pisci, od kojih su neki postali ključni za suvremenu LGBT književnost. Četiri godine kasnije u ediciji je izašla prva zbirka poezije Nataše Velikonja, *Abonma*, koja se smatra prvom otvoreno lezbijskom pjesnikinjom. Kasnije su uslijedile i druge autorice, poput Kristine Hočevar, sve do najmlađe Vesne Liponik. U prozi je najvidljivije mjesto izborila Suzana Tratnik, dugogodišnja lezbijska aktivistica, koja je 1997. objavila svoju prvu knjigu kratkih priča *Pod ničlo (Ispod nule)*. Tratnik je također autorica romana *Ime mi je Damjan*, iz 2001., u kojem se bavi transrodnom problematikom. Roman je ubrzo izašao na češkom, srpskom, njemačkom i slovačkom jeziku, dok ga 2014. nisu prepoznali i stručni krugovi, uvrstivši ga u školski program. Njen su primjer slijedile i ostale autorice, Vesna Lemaić, Nataša Sukič, Jedrt Lapuh Maležič te zajedno s pjesnikinjama stvorile vrlo jaku, a također i šire prepoznatu i nagrađivanu lezbijsku književnu scenu. Tomu je pridonijela i lezbijska književna edicija Vizibilija, koja je pri ŠKUC-u osnovana 1998. (Ovdje bih dodao da su u ediciji Lambda u novije vrijeme izašle i dvije izvorne dječje slikovnice s LGBT tematikom.) Znatno se manje u tom razdoblju razvijalo gay pisanje, što bi se možda moglo pripisati i muškoj prevlasti među upraviteljima na polju književnosti, ili pak većoj seksualnoj eksplicitnosti takve književne prakse. U tom svjetlu je možda simptomatično, da većina gay pisaca živi izvan Slovenije, poput Borisa Pintara, Milana Šelja, Uroša Praha, sve do najmlađeg,

Aljaža Koprivnikara. Druga dva, Gašpar Malej i dolje potpisani, učestalo putuju i održavaju žive kontakte s inozemstvom. Upravo povezivanje s inozemstvom, budući da je stvaranje LGBT književnosti u okvirima tako maloga jezika osuđeno na prilično mali krug čitatelja, jedna je od ključnih djelatnosti edicije Lambda. Stvaranje veza između slovenske i stranih književnosti dovelo je do međunarodnih prevodilačkih radionica, brojnih nastupa inozemnih autora i autorica, okruglih stolova o LGBT književnosti, sve do objavljivanja dvaju opsežnih antologija suvremene europske poezije. Sve to je pokazalo da snažnije lezbijsko pisanje nije neka slovenska specijalnost, već da je slično stanje i u drugim državama bivše Jugoslavije i u nekim državama istočne Europe. Putevi su vodili i u obrnutom smjeru, pa se tako slovenska književnost tijekom godina predstavila u Londonu, New Yorku, Ateni, Budimpešti, Berlinu, u Španjolskoj, Italiji, Pragu, Sarajevu¹ i Lizboni. Tako je i ovo predstavljanje u Novom Sadu i Beogradu dio toga nastojanja za predstavljanjem i ponuđena ruka za sudjelovanje.

Preveo Romeo Mihaljević

¹ skuc.org/wp-content/uploads/2019/06/Sarajevo_.pdf

Vesna Liponik

Vesna Liponik završava postdiplomske studije komparativne književnosti i literarne teorije te slovenistike na Filozofskom fakultetu u Ljubljani. Objavljivala je u časopisima *Idiot*, *Literatura*, *Apokalipsa* itd., a njeni tekstovi su prevedeni na srpski, mađarski, nemački i engleski. 2019. godine je u izdavačkoj kući Škuc (edicija Lambda) objavila pesnički prvenac *roko razje* (ruku

razjede), koji je bio nominovan za Veronikinu nagradu za najbolju zbirku poezije u Sloveniji u zadnje dve godine, nagradu kritičko sito kao i nagradu za najbolji literarni prvenac. Sarađuje sa društvom *Za živali!* (Za životinje!) koje se posvećuje ostvarivanju njihovih prava te sa festivalom *Lezbična četrt* (Lezbejski kvart).

*

zar ne poželiš nekad da trčiš
trčiš kroz nešto
sakrivena da te niko ne vidi
ali
neka svi budu tamo
da gledaju

*

penelola marš grla nataša horn

i jezik sklizne
grlo nazad nemrtav
jezik bez krpice na bradu oslonjen
da bi
liže nabrekao
živac u tom
beskonačnom položaju mu je kao
kad se vučem uzbrdo
tučem sve više
slatke stene mene slane grane
udaraju po
oko ostrva sve
kraj vode sve u šumi
već zovu
ostrvski pozivi
penelolo dotrčaću
penelola pesticidi ptice
marš grla

videćeš sve to što sam ti za kuda pripremila
sve to otišlo sve kuda je zašto pribegla
pa gledaš drveće pa drveće oko tebe pred mojim očima
mokro telo penelolo
mirišeš na mokro telo
praviš to telo
divlje divlje
penelolo
gle sada
telo
nataša horn
šape i omanja griva i
ne znam ti pokreti
traži li nešto ili
muči me
ponovo sa skrivenim skidanjem
ili
taj talas jaše satima
da
šmugnem među stene skačem
to poludiš to
penelola marš grla i onda
dugo gleda
horn se već suši
već odavno
je gledam
penelola telo
što opet cupkaš u jarke bacaš koga
izvlačiš
na por
misliš vidim poriluk svakojak čekam

još bi je mogla penelolu
sve je više
tamno plavo
penelola vesla kruži i kruži
njeni napeti neuroni okrene se prema meni i
nataši horn iako ona ne vidi jer
svoje stvari ima svoje dlake
grla se punog okrene

*

kopaš
kanta tvrda plastična i
strah me da će onda u moru
da će
znaš već
tako sam mali sada tako
sam sav
tamo te sad opet volim pre nego što
mali
ne znam šta misliš
šta rakun sam te
prao
ka jutru
polagao u krevet
onda opet
trčao
opet
soba noć i bambo i
mislim da znam
da smo obe tamo

kroz nos telo se noć
vraća u rov
među rukama
iskrivljen nabrekao
i tražiš me
tamo gde ruke

*

videla sam svoje uši kako rastu
i tvoje kako nestaju u mojim ustima i
moje ruke
mladunčad produktivnosti
skliski izdajnici
su sisali
tvoje vulkanske bradavice

*

zato mi ostavi svoju samoću
u usta mi je stavi
da znam gde

Prevela Natalija Milovanović

Gašper Malej

Rođen je 1975. u Kopru. Diplomirao je komparativnu književnost, od 2004. djeluje kao slobodni radnik u kulturi. Autor pjesničkih zbirki *Otok*, *slutnje*, *poljubac*, *Rezovi u zlatu* i *Pod tim kontinentom*. Naročito intenzivno se bavi prevođenjem talijanske književnosti i jedan je od najzapaženijih slovenskih prevodilaca svoje generacije; njegov prevodilački opus obuhvaća 33 knjige, više

uprizorenih dramskih tekstova te preko 200 drugih djela. Za prijevod romana P. P. Pasolinija *Nafta* je u maju 2011. primio nagradu Zlatna ptica; za prevodilački opus dobio je 2016. državnu nagradu za prevođenje Ministarstva za kulturu i turizam Republike Italije. Njegova je poezija dosad prevedena na više od 20 jezika i objavljena u nekoliko antologija u Sloveniji i inozemstvu; sudjelovao je na više slovenskih i međunarodnih književnih festivala, turneja, susreta i pjesničko-prevodilačkih radionica te više puta bio gost književnih rezidencija. Radi i kao urednik, naročito u okviru KUD AAC Zrakogled.

*

za te se rađam
u sazdana višeglasja.
gdje prirodnost ostavljaš za sobom
i otvorenost je točka,
od koje ne odstupaš.
tužno je slušati duete
nesuđenih blizina.
jedino takav je moguć odjek
mitologije polovina. u praznini
stalno iznova otkrivaš
stvarnost
drugačijih povezanosti.

*

iskušavanje dužine daha.
njegove dubine, ponoće,
trajanja.
naizmjenične sile, koje lome
procvat. imaginacija
otvara prozor,
s rukom u ruci s razumom
i mudrošću
daje prostor
slobodi.

*

kao pjesma,
skrojena od staračke samoće.

koju ćeš pokušati
oživotvoriti još mnogo puta.
tamni govor,
što se ponavlja na mnogima
očima nedostupnim mjestima.
tuga i dodirnice
smrti. korak za korakom
kroz uvijek pretijesne
sobe. sporo udaljavanje
voljenih tijela.
na trenutke
nevjerojatan potisak
snage, koju daje
neki odlazak.
dostojanstvo,
prkos, milina.
rijeka svjetlosti,
koja u spomen
fiksira osmijeh.
tako ćeš toplo trajati.
baš ti.

*

no zapravo je neobično.
jer te nema, nadahnjuješ.
iako jesi, to ne može
ništa promijeniti.
poigravam se zapisanim.
napisanim. nešto rizika
si stalno dopuštamo: ponor

osmijeha, pulsiranje predvidljivosti.
samo svjetlost se napokon spušta
na izmaknutu ravnicu.
uprizorenje bliskosti, predočene
u pukotinama. nedovršenost spoja
koji se upisuje u naš dlan.

*

nosiš takvo ime,
koje želim čuti.
nekakav čarobnjak
tajanstvenog daha.
prostor, odmjeren
raspodjelom tvoje moći,
jezične zaigranosti,
koju prisvajaš raspadu.
u samoći se ukaže
trenutak za žonglera.
koji drugačije rasporedi
pobjegle osjećaje. zrak
je slobodan. koji ne prepoznaješ
sjenovitu stvarnost.
osmjehni se, reci.

*

napravio bih te svijetlog
i obnovljivoga,
s manjim utrškom
tjeskobe. postavio

bih te na stranu gubitka,
koji nije dopušteno
poistovjetiti s porazom.
možeš se odlučiti,
kojemu svijetu pripadati.
ne postoje samo dva i posvuda
ne ide glatko, osim ako
uvedeš noć misli, s vrtlozima
koji znače rastanak: otvoriš
novi, još netaknut rječnik.

*

ono, što sam ti htio tako
neodgodivo reći, zapravo
nije ništa drugo do napomena
vrednosna dimenzija -
isključena. supostaviš joj
različite prostore. možda
ćeš tako najbolje razumjeti.
previše prepuštam pričama,
da jednostavno odlaze.
povremeno kakav trenutak
svjetlucanja, u najboljem slučaju.
slici ruže se ne vraćam. neka mirno,
opet pouzdano isijava
svoje značenje. i najavi
- jer smo pak u području *literature* -
neizbježan poljubac.

Preveo Romeo Mihaljević

Uroš Prah

Uroš Prah piše i objavljuje poeziju, eseje i druge tekstove na slovenskom jeziku, ali i na engleskom i njemačkom, te istražuje, prevodi i povremeno uređuje. Pjesničke zbirke: *Čezse polzeči* (CSK Aleph, 2012; prevedeno na hrvatski *Ususret klizeći*, Biakova, 2018), *Tišima* (CSK Aleph, 2015; nominacije za Veronikinu i Jenkovu nagradu), *Udor* (ŠKUC, 2019). 2018. godine je na

Bečkom sajmu knjiga primio nagradu Exil za «investigativnu poemu» *Nostra Silva*. Prijevodi njegovih tekstova objavljeni su u Njemačkoj, Austriji, SAD, Kanadi, Argentini, Rumunjskoj, Italiji, Srbiji, Crnoj Gori, Bjelorusiji, Grčkoj, Slovačkoj, Hrvatskoj i Mađarskoj. Posljednje objavljeno: *Revisiting Bucharest*, internetski esej na četiri jezika, o prozi, poeziji, fotografiji i dizajnu (Traduki, 2020). Redovit je gost na međunarodnim festivalima, događajima, sajmovima knjiga i rezidencijama. Bio je suosnivač književnog časopisa IDIOT, njegov dugogodišnji urednik te glavni urednik od 2011. do 2015. Bio je inicijator i programski direktor međunarodnog festivala za književnost u razvoju Literodrom, koji se odvijao u Cankarjevu domu (2015-2016). Suosnivač je interdisciplinarnog Muzeja ludosti, u Tratama, koji djeluje na deinstitucionalizaciji i kulturnom prevrednovanju duševnih bolesti i smetnjama u razvoju. Trenutno živi u Beču.

Horizont moći

Ništa ne očekujemo jer
smo naviknuti da ništa ne dolazi.
Kada ništa ne dođe, bit ćemo tu.

MMORPG

Tri dana sam radio
tri dana sjedio
nisam spavao i nisam jeo
da kupim konja
i porazim neprijateljske snage
to je moja pjesma
to je moj život
zahod je predaleko
otvorim prozor
i pišam na ulicu
iz autobusa
buljiš u moj smežurani kurac
kako smo obojica lijepo osvijetljeni
volim te.

Obesni flert

Posegnuti u njega /kut/
trgnuti – zuriti – malo povratiti
kiselu lokvicu / skloniti
tu zadnju polovicu iz sebe/
naginjući se preko kisele polovice udahnuti zimu
biti bolje
umočiti glavu u neku kacu u kutu
stati preda me, motriti,
kako plešem, previjam se i istežem –
zgrabiti kožu na leđima, obesno
povući gore.

Štene sam, popišan
strah, prah –
besan na sebe, drhteći u sebe
se uspravim, kažem nešto
kao: skini mi se; pa
što ti nije jasno; daj mi mira;
nemoj m...

Pa ti se bojiš, ti
odvratni stranče, ti čudno
skupljeno nasilje, napeti potencijalu
svinjarije, sad sad
poškropljene po meni –

Nakon 62 godine na ovom svetu nešto znam.
Ničeg nema iza očiju čoveka
koji sedi naspram mene, koji pije sa mnom.

Bežaću od vas, jer –
Brzo ću otići, zar –
ubrzati korak,
trgnuti se – namrštitu –
spustiti pogled, kad –
gledaj u stranu –
udahnuti plitko.

Nemoj me pozdravljati. Ono što želiš
je da ti kažem: kul si; no
nisi kul.

O brate, teško
gledam mizeriju tvoje sreće.

Neka nerazumljiva krivnja je
usađena među nama. Mama.

Ne sećam se šta se dogodilo
pa da te ne volim, možda
si bio moj prvi neprijatelj.

Sad sam šta sam.
I ako ne plešem
ostajem šta sam postao
silim se.

Ne,
ostavi me, moj
jezik je star i slomljen,
smožden – tek jedva sočna
kost – beg/trk/mimo
kažem ti, kreni, kreni –
hoću, bežaću, otići ću,
gledaću u stranu.

Svi smo jedan pogled u stranu od sloma.

TRG.

Svi neprimetno drhtimo.

Gde si,
prijatelju?
Uvek
tek onaj
koji dolazi.

Preveo Romeo Mihaljević

Nataša Sukič

Nataša Sukič (1962) – aktivistkinja, esejistkinja (eseje je objavljivala u *Časopisu za kritiku znanosti*), suosnivačica lezbejske sekcije *ŠKUC-LL*, prva urednica književne edicije *Škuc-Vizibilija*, dugogodišnja urednica emisije *Lezbomanija* na ljubljanskom Radiu Študent, dugogodišnja rezident DJ u klubu K4 i drugima, političarka (trenutno je narodna poslanica u slovenačkom parlamentu); kao spisateljica je debitirala 2005. sa zbirkom kratkih priča *Desperadosi in nomadi* (Desperadosi i nomadi), 2008. joj je sledila još jedna zbirka kratkih priča *Otroci nočnih rož* (Deca noćnog cveća) koja je bila u užem izboru za nagradu fabula časopisa *Dnevnik*. Onda je s kratke proze prešla na romane: 2010. je izašao njen roman *Molji živijo v prahu* (Moljci žive u prašini), potom 2013. *Kino*, koji se plasirao u širi izbor deset romana za nagradu kresnik za najbolji roman godine, a 2015. je izašao roman *Piknik* koji je bio u užem izboru za nagradu kresnik. 2018. godine sledi roman *Bazen*, koji je takođe bio uvršten među deset kandidata za nagradu kresnik. Nedavno je (sa zvaničnom godinom izdanja 2020) izašao njen peti roman s naslovom *Amplituda: remiksi in drugo* (Amplituda: remiksi i drugo).

Moja mala bejbi buč

Nemam ništa protiv, kažem, stvarno ne.

Herojski skočimo s doka i pojurimo prema trošnom turskom teretnom brodu, *grdusini*, što kažu lokalci.

Lepo i uzbudljivo je zaranjati u zeleni morski sumrak i još je lepše kliziti kraj ljuskastih čuvara broskog trupa.

Pokazala sam je svim svojim devojkama.

Divna je, jedinstvena, moraš je videti pre nego što je iseku za staro gvožđe, kažem svaki put.

Ivana je oduševljena *grdusinom*.

Nekada tako posle podne otplivamo do nje, popnemo se na palubu i saplitajući se o debelu užad, odemo do premca.

Vreme je uveliko najelo brod, boja se već toliko ljušti da se jedva može razlučiti natpis *Imza Lojistik*.

Njena zardala utroba škripi i cvili.

Žurka duhova, izazivam je, kao što sam izazivala i sve svoje dosadašnje devojke koje su imale dosta tanje živce od Ivane.

Trka pacova, ne odustajem.

Jebena budalo!, vrisne i smeje se, ispružen kažiprst nasloni na svoju slepoočnicu i klikom jezika povuče obarač.

Ne da se ova moja Ivanuška, Ivanče, Jovanče, moja Jovanka Orleanka, moja Mala sirena, ne, ne, ne. Zamenile smo uloge. Sada je ona ta koja iskušava moj strah.

Koja će prva, vikne i sva koščata i pocrnela gipko potrči ka premcu, a ja za njom.

Pokidamo kupaće kostime sa sebe i raširimo se po palubi.

Blistamo i sjajimo, a i katranaste barke blistaju na nabrekлом popodnevnom suncu koje blješti iz sve snage i trepće u moru, iako se iz zaliva polako već diže magla.

Nebo iznad Učke je sivo i ružičasto i ljubičasto.

Nešto sklizne sa mene.

Šta gledaš, šta vidiš?, smeška se, *moju malu bejbi buč*, nasmejem se, *je li*, kaže, *šta još?*, svoje čvrsto i gipko telo tako jako pritisne o moje da mi na trenutak ponestane daha, *moju malu bejbi buč*, *koja bi se*, *kada bi živela u pedesetima u Americi*, *tukla s policajcima*, kažem i poljubim je u usta, a ona se izmakne, *šta još?*, insistira, *moju malu bejbi buč*, *koja ...*, nagne se ka mom uhu, *koja će te pojebati i polizati sav znoj s tebe. I to upravo sad, ovde, na ovom podu!*

Osluškujem oštro pištanje zvučnih signala teretnih brodova koji se polako približavaju luci i pljuskanje talasa i vapaje grdusine i gromki smeh u sebi i čudim se vatri koja je podjarila moje tabane.

Već dugo me ništa nije ovako zagrijalo. Čak ni vrelo sunce u avgustu.

Prevela Natalija Milovanović

Suzana Tratnik

Suzana Tratnik (1963) diplomirala je na studiju sociologije i magistrirala s temom iz antropologije spolova. Živi i radi u Ljubljani kao književnica, prevoditeljica i novinarka. Suosnivačica je lezbijske skupine LL u Ljubljani 1987. i suradnica Festivala LGBT filma. Objavila je sedam zbirki kratkih proza, pet romana, slikovnicu za djecu, monodramu *Ime mi je Damjan*, radioigru, dva

stručna rada o lezbijskom pokretu u Sloveniji i o lezbijskoj književnosti te memoare *Lezbijski aktivizam po koracima* (2013). 2007. je primila nagradu Prešernova sklada za književnost, 2017. nagradu Novo mesto short za kratku prozu, a 2018. nagradu Desetnica za najbolji roman za mlade. Njene knjige i kratke priče prevedene su na više od dvadeset jezika, a prevela je veći broj djela britanske i američke proze te stručne literature. U prozi Suzane Tratnik isprepliću se dvije središnje teme: sudbine marginalnih životnih egzistencija u suvremenoj urbanoj obitelji i pogled na djetinjstvo u jugoslavenskim socijalističkim 60-im i 70-im godinama. Prijevodi na jezike bivše Jugoslavije: *Ime mi je Damjan*, Deve, Beograd, 2005; *U svojem dvorištu*, Kontra, Zagreb, 2011; *Do svojot dvor*, Templum, Skopje, 2013; *Ime mi je Damjan*, Sto

slovenskih romanov, Arhipelag, Beograd, 2014; *Se vikam Damjan*, Blesok, Skopje, 2018; *Tombola ili život!*, Arete, Beograd, 2018.

diskrecija zajamčena

Krenula sam po utabanoj stazi koja se spuštala između travnjaka i u daljini skliznula među zbijenom šačicom seoskih kuća. Tamo bih morala skrenuti lijevo. Tako je rekao prijatelj koji me je ostavio nedaleko od odvajanja za autocestu i odvezao se dalje. Još uvijek sam se osvrtna za njegovom plavom četvorkom i razmišljala da li bi me još vidio ako bih mu počela mahati, da li bi mi još zaustavio ako bih se iznenada predomislila. Uvjerila sam se da je prekasno i usmjerila svoje misli naprijed, nizbrdo po stazici između travnjaka. *Kad skreneš lijevo već ćeš nekoga sresti tko će ti pokazati kuću od Korošaka*, pisalo je u pismu, *a ako neće biti nikoga, pođi još malo naprijed preko potočića i tamo je naša kuća*. Njezino pismo sam već više puta pročitala – i na travnjacima sam ga izvukla iz džepa – i pokušala raspetljati još više nego što je bilo napisano; stil pisanja i gramatičkih grešaka, sitan, u desno nagnuti rukopis što podsjeća na pravilna, ali bezizražajna slova iz prve školske čitanke.

Prije nego što sam stupila na mostić preko suhog korita, stala sam uz deblo koje me malčice sakrilo pred mogućim pogledima iz kuće na drugoj strani potoka. Još jedanput sam pogledala pismo i provjerila; kućni broj je bio zaista šest. Kao da to ne znam već cijelo vrijeme, sve otkako sam prije dva tjedna prvi puta otvorila to pismo.

Zatim sam se odvojila od debla omotanog s više plakata koji su najavljivali zabavu s poznatom hrvatskom pjevačicom u susjednom selu.

Kad sam pozvonila učinilo mi se da sam sasvim pogriješila, da sam morala negdje pogrešno stati i skliznuti u vremensku paralelu, zato mi baš ništa neće pomoći, iako su ime sela i kućni broj pravi. Kad je otvorila vrata i za sekundu ili dvije iznenađeno me gledala, bila sam već gotovo uvjerena da uopće neće znati tko sam. Ali zatim se učinilo kao da joj je nešto brzo preletjelo preko lica, u trenutku se opustila i dala mi ruku:

«Oh, da, oprost, sasvim sam zaboravila da je već toliko sati – dva, zar ne? Manja.»

To je bila Manja s fotografije, doduše puno milijeg izraza, ali mađ nad lijevom obrvom ne može se promašiti. Kao da smo bile svjesne da nije pametno predugo stajati na pragu, poslije rukovanja nije odmah spustila moj dlan nego me je smjesta odvela u kuću. Ušla sam iza nje, razmišljajući kada da joj postavim uljudno pitanje o izuvanju obuće, ali me već prvi pogled na još nenamještenu kuću odvratio od toga.

«Nismo još završili kuću. A ni ove godine neće biti dovoljno novca ...»

Pitala sam se na koga je mislila s *mi*, kome se pribrajala. Činilo se sasvim neobično i pretjerano da na prvom susretu sa mnom razgovara s osobnom zamjenicom u množini.

«Molim.» Pokazala mi je na stepenice bez ograde. «Samo naprijed gore, samo je jedna soba. Hoću reći, sobe su, odnosno bit će ih više, samo nema vrata. Da donesem kavu?»

Kimnula sam glavom i popela se, oslanjajući se na krvavo crvene cigle još neožbuknog zida. Među razbacanom odjećom i dječjim igračkama sam ipak našla nisku kožnatu fotelju, bacila majice, košulje i brojne dječje podbradnike s fotelje jednostavno na pod i sjela. Soba

koja je očito jedina u kući služila za boravak nije bila ništa manje u rasulu. Jedino što je svjedočilo o stanovanju i postojanosti bio je ogroman ormar postavljen gotovo na sredini sobe, a iza njega je bila, spremnjena u ogromnim vrećama i kartonskim kutijama, preostala imovina. Staklena vitrina u ormaru je izlagala pažljivo složene servise za čaj i kavu, među šalicama su se kreveljile sitne porculanske figurice balerina, vojnika i patuljaka, a na desnoj strani vitrine su bile pažljivo složene knjige, među njima nekoliko svezaka zbirke sto romana i više romana iz serije doživljaja francuske junakinje Marianne.

«Pazi, vruće je!» začulo se sa stepenica. «Ostanite dolje u kuhinji.»

Manja je donijela ogromni pladanj s kavom, šećerom i mlijekom. Kad ga je odložila na stol, rekla je: «E, tako.»

Konačno je bilo dovoljno vremena za zbunjenost. Odmah sam uzela šalicu kave, dolila malo mlijeka i počela još vruću srkati, pri čemu sam razgledavala po sobi i tako izbjegla susret s njezinim očima.

«Znam, jako je razbacano,» rekla je Manja koja je očito pratila moj pogled. «Nisam stigla. Tek je nekoliko mjeseci kako smo se preselili. Nisam više na porodijskom, a otkako opet radim nemam vremena za pospremanje.»

Kimnula sam glavom. Nisam znala što odgovoriti. Možda će se sada pokazati da je sve skupa zabuna, pa žena koja govori takve stvari nije mogla dati onaj oglas. I prema tome pijem pogrešnu kavu i zaplećem se u pogrešan razgovor.

Razmišljam što bih još uljudno upitala. Ali njezin pogled je već upiljen drugdje.

«Nisam li vam rekla da ostanete dolje?»

Okrenem se, iza mene stoje dva djeteta, trogodišnja djevojčica prljavog lica i kakvu godinu ili dvije mlađi dječčić sa šmrkljem ispod nosa. Nasmiješim im se i zatim se u neprilici opet okrenem domaćici, nikada ne znam što raditi s djecom.

«Otkada su dvoje, još je gore,» kaže Manja. «Hoću reći, sada stvarno ništa više ne slušaju.» Na ponovnu molbu da idu dolje u kuhinju, pritajeno se odšuljaju dolje po stepenicama.

«Tvoja pisma zaista volim čitati,» iznenada skrene razgovor kao da joj je sinulo kroz glavu da posljednji autobus iz tog sela vozi već za nekoliko sati.

«Da, s veseljem sam ih pisala,» bez razmišljanja odgovorim. Ako je već jin, neka bude još i jang.

«Dosad me još nitko nije posjetio.» Manja si pripali cigaretu i glasno puhne dim. Ponudi još i meni. «Nijedna koja se javila na moj oglas dosad još nije došla k meni. I ja nisam nikoga posjetila. Nijednu.»

«A zašto ne?» upitam iako je jasno da odgovor za nijednu od nas dvije uopće nije važan.

«Ne znam. Nemam vremena. A ponekad mi nedostaje hrabrosti. Zapravo nisam nikada stvarno sama doma.»

Pokušavam svaki put slagati njezine izgovorene riječi onima koje je pisala. *Znam što sam. Samo to hoću biti. Nije još prekasno. Za nju je očito bilo jako važno da si potvrđuje identitet. Samo jedanput, no, dva puta ako računam još i susret sa strankinjom na maturlnom izletu, sam spavala sa ženom. Nije bilo slučajno. To nije bilo nešto što bih mogla zaboraviti.*

«Potrebno je uzeti si vrijeme,» kažem i prvi put u životu mi je jasno da te riječi u početku nisu bile floskula. Iako ne mogu stvarno znati jer na samom početku nikada nisam pokraj.

«Znaš da sam udata, zar ne?» Kad se njezine izgovorene riječi pokriju s onima iz pisama, iznenada smo jako udaljene. Svijet, izgrađen iz pisama je rasplinut, tjelesna blizina tako očigledna i teška.

«A gdje je tvoj muž?» pitam protiv svoje volje.

«Uglavnom na putovanju. Na brodu. Službeno.»

Dok seže za cigaretom, učini mi se da me želi dotaknuti. Svoj dlan sakrijem pod stol, njezin obuhvati punu pepeljaru i odnese u koš pokraj prozora.

«A tako,» kažem u njezina leđa.

Sada žalim što me nije dotaknula. Iz tog sela vjerojatno vozi samo jedan autobus dnevno.

«Ovdje je čovjek usamljen, hoću reći, ovdje si usamljena,» kaže kad ponovno sjedne. Svoj stolac pomakne bliže k meni: «Ako si – takva.»

Slegnem ramenima. «I u gradu si usamljena. Hoću reći, ja sam također usamljena. U gradu. No, ne uvijek.» Nakašljem se, izgovaranje riječi mi iznenada predstavlja strahovit napor.

«Stvarno? Ali ja čak nemam s kim razgovarati.» Manja osramoćeno sagne glavu. Kao da se uzalud otkriva strankinji. Sada ju primim za ruku jer mi se čini da moram nešto ispravljati. Njezina tanka ruka je hladna i ukočena od straha zbog iščekivanja. Drugom rukom seže prema meni, kao da će me zagrliti, ali njezina podlaktica samo za nekoliko sekundi preleti po mom vratu. Zatim ju spustim, nekako se otresem njezinog, sada vlažnog dlana.

«Vjerojatno sada nema nijednog autobusa,» kažem. Bojim se da ću joj nešto dati, neka lažna obećanja. Užasavam se skrivenih lezbijki. Njihovih muževa u sjeni, njihove drage djece, hrpa obiteljskih naslijeđenih knjiga u vitrinama iz kojih iskaču naslovi *Kristina*, *Lauranova kćerka* i *Bijeli tulipani* i *Vaš zajednički brak*, njihovog života u poludovršenim kućama, njihovih sjećanja na gola ženska tijela sakrivena u mraku, njihove prikrivene čežnje. Ugasim cigaretu i ustanem. I Manja ustane, naglo, polije svoju šalicu kave, priđe k meni i zgrabi me za laktove.

«Znaš zašto me još nijedna nije nikada posjetila? Zašto se još s nijednom nisam sastala?» upita me.

«Ne znam. Zašto?»

«Zato što mi još nijedna nije pisala takva pisma kao ti. Nprestanu ih čitam.»

Poljubim ju. Drukčija je od drugih, kažem si. U ključnom trenutku se ne žali nad usamljenošću. Ne zaklinje se ni na vječnost ni na jedinstvo. Ne moli, uzima. Ne vrati mi samo poljubac. Vrati mi sve.

Autobus je otišao deset minuta prije što je i tako karakteristično za seoske autobuse. Baš dobro da sam bila tamo već pola sata ranije. Radujem se jer me nije pratila. A i njoj je laknulo jer nije trebala sa mnom pred pritvorene oči okolnih kuća. Razmišljam da je bilo tako dobro. Da je bilo sve kako treba. Čežnja za trenutak utažena, usamljenost opozvana, višeput. Pa nijedna od nas i tako ne želi više, kažem si. Bar ne na istoj adresi. Ne trebam zapamtiti kućni broj. Niti više pisati. Uvijek nanovo ih izbjegavam, te skrivene i šifrirane sapfistice.

Sapfina prijateljica, 24 godine, usamljena, s obavezom, traži sebi sličnu, jednako osjećajnu žensku dušu, za razgovor, razmjenu najskrivenijih misli i moguć romantični susret. Budi stara između 25 i 35 godina, iskrena, samostalna i imaj razumijevanja. Alkoholičarke i avanturistice isključene. Piši mi još danas: diskrecija zajamčena.

Prevela Ksenija Habek

Dragoslava Barzut

Književnica, feministkinja i bor-kinja za LGBT+ ljudska ženska prava. Aktivna u Labrisu, organizaciji za lezbejska ljudska prava iz Beograda od 2013. do 2016. godine gde je radila na polju komunikacija. Bila je koordinatorica FemSlam sportske neformalne fudbalske grupe iz Beograda koja okuplja LBTQ žene sa ciljem osnaživanja kroz sport. Osovala je udruženje Da

se zna! koje se bavi mapiranjem zločina iz mržnje motivisanog homo- i transfobijom. Objavila je do sada knjigu kratkih priča „Zlatni metak“ i roman „Papirne disko kugle“, a uredila je zbornik „Pristojan život“ kao i „Nešto je u igri“. Njena poezija i proza prevedeni su na engleski, nemački, makedonski, bugarski, slovenački i poljski. Dobitnica je brojnih književnih nagrada. Za roman „Papirne disko kugle“ (2017) dobila je nagradu „Anđelka Milić“ za 2018. godinu. Američka ambasada uručila joj je priznanje za doprinos smanjenju diskriminacije i nasilja prema LGBT+ osobama za 2017. godinu.

Van dam će pobediti

- You make my kitchen filthy. Izgovorila bih ovu rečenicu kad god bih želela da se Sena nasmeje. Sena i naš kuhinjski prostor imaju poseban odnos koji se u potpunosti razlikuje od discipline i harmonije koje pokušavam da im uvedem kao pravila. Njih dve u velikoj meri prijaju jedna drugoj. Kapljica ulja, mrva meda, zrno vode, u sve to stati nogom pa tabanati po brižljivo izabranim pločicama kuhinjskog poda. Biral sam ih po dva kriterijuma: da se na njima što je moguće manje vide muzge i da su jeftine. I zaista, na njima se ne vide nikakvi tragovi osim ako ne čučnete i pod traženim uglom naciljate mat boju koja ipak, ukazuje na naslage prljavštine. Na pločicama se ne vidi ništa, ali se u našem krevetu na belom čaršafu, punom otisaka Seninih stopala, vidi sve. Po stanu hoda isključivo bosa. Najviše vremena Sena provodi u krevetu dok na TV-u idu akcioni filmovi iz devedesetih. Mnoštvo razloga zbog kojih smo nabavile televizor u stvari su samo izgovori za jedan, usamljeni razlog, depresiju. Televizor imamo zbog depresije.

Vikend je svakog dana. Sena bi po stoti put gledala Van Dama u svim nepravedno bezizlaznim situacijama iz kojih izlazi kao pobednik. Usputni pogled na ekran TV-a i Van Dama pokrenuo bi kod mene preplavljujući osećaj sigurnosti. Na početku mi je to bilo iznenađujuće, a posle sam i u Seninom odsustvu, puštala Van Dama da ide na TV-u. Za to vreme, čitala bih sportske prognoze za mečeve koji se igraju u Premijer ligi. Nervirala bih se kad nađem na reč koju ne razumem. Sportski članci su mi često teži za čitanje na engleskom od teorije, naročito kada je blog u pitanju. Mrzelo bi me da ukucavam u pretragu pa bih pitala Senu za značenje. Sena je, između ostalog, i moj rečnik.

- prljavo, "filthy" znači prljavo, uprljano.

- ju mejk maj kičn filti - I Sena se nasmejala. Pogledala sam kroz prozor pokušavajući da obuhvatim trenutak koji se upravo dešavao,

udaljavajući i približavajući ga od nas i ove sobe, kao što to objektiv čini dok traži pravi kadar. Želela sam da ga zadržim kao protivtežu tugi koju sam osećala jer se u poslednjih nekoliko sedmica Sena retko smejala. Trebalo bi napraviti kurs za učenje na kojem bi se vežbalo smejanje kao što se joga vežba. Opet sam počinjala da razmišljam o razlozima Senine depresije, iako sam znala da je to uzaludno. Sena je studirala španski i portugalski jezik a posle i antropologiju, pa veći deo našeg stana zauzima literatura koju čine rečnici i vodiči kroz Argentinu i Španiju. Mojih knjiga uglavnom nema, a kada ih ima nisu teške, lagane su i prenosive. Mekane su i veoma se kratko zadržavaju na radnoj ploči kuhinje ili u kupatilu, raskrečene na ivici korpe prljavog veša jer prostor za veš mašinu nemamo. Knjiga i ja se mesecima gledamo na istoj strani. Kad je ujutro pogledam dok sedim na wc šolji i razmišljam o danu koji počinje svakog jutra u isto vreme, poželim da sklizne u prljavi veš i završi na otkuvavanju. U kuhinji je malo drugačije raspoloženje, svetlije je, ponekad okrenem list knjige kao da je list salate koji treba oprati, ocediti i položiti u tanjir sa pokojom kapi sirćeta i ulja. Taško mi je da čitam i da pričam o tome kako sam dok posmatram Senu. Moja terapeutkinja me svakog puta ubeđuje u postojanje tastera kojim mogu odložiti emocije za kasnije, do prvog toaleta ili taksija. Važno je biti iznad situacije, kaže mi. Važno je imati i par crvenih novčanica za održavanje nade da crveni taster postoji. Sena sluša Anu Bučević, balkansku varijantu Lujze Hej, i ispisuje po vratima i prozorima ceduljice sa pozitivnim afirmacijama. Trenutno su aktuelne: “sve se odvija za moje najviše dobro” i “sve je dobro”. Sena veruje da je sve do nas samih, ja u to ne verujem. Zbog toga i krivi sebe, životareći ispod lavine krivice kojom se zatrpava. Volela bih da mogu da vičem da tako malo zavisi od nas, neprekidno bih to vikala.

Umesto toga, plašim se zvuka ulaznog zvona i interfona, naročito kad ne znam ko zvoni, kao što to sada ne znamo ni Sena ni ja. Zagleđamo se obe, Sena u čijem se pogledu i doslovno vide male lađice

kako tonu i ja sa nemirom koji se vidi po unezverenom kretanju mojih zenica. Nijedna od nas ništa ne poduzima, kao da obe očekujemo da se ispostavi da je to greška, i da je taj neko ko zvoni, to shvatio, okrenuo se i otišao. Međutim, taj neko, ko god to bio, ovog 1. novembra u 10 časova pre podne, ne odustaje, i zasigurno nije slučajno ovde. Zvoni najpre sa kratkim pauzama, a onda sve odlučnije dum-dum-dum kao da nastoji da ulubi tipku našeg interfona ispred ulaznih vrata zgrade. Ustala sam i uspravila se u krevetu, očekujući da Sena ode do ulaznih vrata i vidi ko zvoni. Pošto ona to nije činila ni u nekoliko narednih trenutaka, krenula sam da tražim papuče, nigde nisam išla bez papuča. Napipavala sam prostor ispod kreveta rukama, kada me je Sena zaustavila uhvativši me oko struka.

– Ostani tu, ja ću.

Kada me je dodirnula činilo mi se, da pravo kroz kičmu, stiže do mojih ideja, a da pritom ne uključuje moje misli. Mi smo na kraju, veoma telesne. Naši dodiri stvaraju priče, zapetljivaju radnju i donose razrešenje. Kraj je uvek u telu.

Svakog prvog četvrtka u mesecu Sena odlazi na lekarsku kontrolu za prilagođavanje terapije. Sledeći četvrtak je taj dan, posle čega će joj možda smanjiti terapiju, u zavisnosti od toga šta bude rekla i od toga kako će se njene reči protumačiti. Osobe koje se bave medicinom bi trebalo da imaju predmet književnosti na studijama. Sedeću na wc šolji, biće jutro, deset sati, čekaću da završi taj petominutni kontrolni pregled u koji treba da stane njena budućnost. U grudima ću osećati da mi neko prži krompiriće dok uzimam telefon i kucam joj sms: - Kako si? Sena ne koristi smart telefon, možete je dobiti samo sms-om ili eventulano pozivom. To značajno umanjuje šansu za suočavanjem sa ljudima, ili njihovim uspesima kako to Sena vidi. Udaljavanje od ljudi je išlo postepeno. Prvo je izbacila susrete uživo, a odnedavno i telefonske razgovore koje je počela da doživljava kao susrete. Neprijatnost koju oseća kada mora da se javi na telefon ista je ona koju oseća u

gradskom prevozu ili za uskim stolom. Neki stolovi su neprijano uski. Restorane ne posećuje godinama, zato je morala da nauči da kuva ali poslednjih sedmica ni to ne čini.

Moj jedini zadatak tog jutra biće da ustanem izađem iz wc-a, dohvatim knjigu i sačekam da mi odgovori na magičnu poruku: - Kako si? Onda ću morati da obučem košulju za koju znam unapred šta ću pomisliti dok je skidam sa vešalice, *posle ovog nošenja bi je trebalo oprati*, i nikad to ne uradim. Mrzim da perem košulje, zato što ih je potrebno peglati. Nemamo mesta za dasku za peglanje. Zato i nemam puno košulja, dve, tri. I sve su prljave na kragni i rubovima rukava, ali to se ne vidi. Važno je samo da izgledaš poslovno. Kad stavim kaiš i navučem pantalone, izabraću čarape i moći ću da krenem u svoje poslove, daleke i nedostižne kao Senine španije i argentine sa naših polica, a vandamovski nepravedno bezizlazne. Van Dam je žrtva, ne pobednik. Sena ne voli reč "žrtva", ona želi da "pobedi žrtvu u sebi", kao što to čini Van Dam kao što joj afirmacije poručuju strateški raspoređene po stanu. Oseća duboku nelagodu na pomen reči "žrtva". Ali žrtva nije ružna reč. Ali Sena nije Van Dam. Nisam ni ja osoba koja mora da obuče dve iste čarape. Sena u stvari, ne slaže čarape, samo ih ubaci đuture u zajedničku fioku. Strašno mi to smeta. Drugu fijoku za čarape nemamo kao što nemamo ni sopstvene čarape, uzimamo one koje su čiste. Tako je to u našoj porodici.

Počeci su na rasprodaji. Terapeutkinja kaže da uvek možeš krenuti od početka. Sena je navukla donji deo trenerke koji je već nekoliko dana stajao tu, prebačen preko stolice pored kreveta, stavila svoje naočare za vid i zakoračilava u hodnik. Napipavala je utičnicu za paljenje svetla u našem hodniku u kojem su i jutra mračna, kada se ulazno zvono još jednom, čini mi se, tiše, oglasilo.

Marijana Čanak

Marijana Čanak (1982, Subotica), piše prozu. Završila Filozofski fakultet u Novom Sadu. Priče su joj nagrađivane na regionalnim konkursima za kratku kvir priču *Write Queer* (2021) i *Živjeti kvir život* (2020) organizacije *Queer Montenegro*, na regionalnom konkursu Kluba putnika *Spasimo putopis* (2021), na konkursu *Milutin Uskoković* Narodne biblioteke Užice (2021).

Dvostruka je dobitnica književne nagrade *Laza K. Lazarević* za najbolju neobjavljenu pripovetku na srpskom jeziku (2019. i 2005). Prisutna u zbornicima i časopisima u zemlji i regionu (*Pismo za Estebana i druge priče*, *Lapis Histriae*, *Biber*, *Crte i reze 10*). Objavila knjigu proze *Ulični prodavci ulica* (2002) i zbirku priča *Pramatere* (2019). Živi u Novom Žedniku i Novom Sadu.

Preobraćanje Irme

Orahovo stablo raslo je u širinu dok se nije raspuklo po sredini i pretvorilo samo sebe u gorostasnog sijamskog blizanca. Sad rađa blizanačke plodove, po dva oraha u zajedničkoj košuljici. Krošnja mu se nadvija nad krovove i zasipa ih lišćem, plodovima puni oluke i komšijske terase.

- *Daj, reši se tog vražjeg drveta! Malo jače kad zaduva, razvaliće mi kuću! Šta ćemo onda, da mi nećeš ti crepove slagati?*

- *Što si gradio na međi!* - odbrusila bi mu, ali se suzdržava. - *Potkresaćemo ga kad dođe vreme* - odvratila, pa pomiluje stablo onako kako ljudi obično miluju konja.

Irma voli to stablo, sakriva se u njegovu pukotinu otkad zna za sebe. Unutra vrvi od života. I od tajni koje je tu pohranila. Sve što nikad ne bi rekla nijednom stvoru koji ima usta, Irma je govorila tom stablu, a ono joj je odgovaralo simbolima na svojoj kori. Od malena je to njen hram, njena ispovedaonica. Kad mu je izrekla prvu detinju tajnu, orah je rodio trostruko, plodovi su pljuštali kao krupna drvena kiša. Irmina majka lopatom ih je trpala u mrežaste džakove, na svaki džak privezala je cedulju s ispisanim imenom, a tovar je redala na tavan da se dobro prosuše. - *Teta-Etela. Komšinica Zrinka. Strina Rada. Efika i Alma. Tetka Gizela. Biserka. Baka Katica.* Irma je zblanuto čitala majčin popis. - *Nećeš valjda sve te orahe razdeliti?* - pitala je. - *Nego šta ću! Da ništa drugo ne radim, ne bi ih očistila do iduće godine! Šteta da se bace, sreća da imam kome dati!* Irma je cele noći zamišljala kako žene sa majčinih cedulja krcaju orahe, melju ih, premeravju na kuhinjskim vagama, pa od njih prave kore za reform torte, posipaju baklave, mute božićne medenjake i filove za carigradske oblande. Kao prave domaćice, kušaju dok još nije gotovo, lickaju s prstiju i zadovoljno klimaju glavama. Onda se odjednom hvataju za zgrčene stomake, ne zato što sa slasticama nešto ne valja, nego zato što su jedući orahe doznale

Irminu najveću tajnu. Teta-Etela je zgrožena, komšinica Zrinka se krsti, Strina Rada sažaljeva Irminu majku, najradije bi joj saučešće izjavila. Efika i Alma se posle prvog šoka raspituju o lečilištima, jer sve mora da je izlečivo, zar ne? Tetka Gizela neutešno plače, ne mari što je suzama raskvasila oblande. Biserka je zburada, dvoumi se koga prvo da pozove da razglasi vest, pa otvara imenik i poziva redom. Samo je baka Katica saosećajna, ali za njeno mišljenje već desetlećima niko ne mari. Irma oka nije sklopila, jorgan joj je težak kao nadgrobna ploča. - *Nemoj da daješ, ja ću čistiti* - bunca. - *Prodaćemo strancima. Ostavi za ogrev!* Jutro je dočekala u groznici, a njena majka, dosledna svojoj darežljivosti, proglasila je preuranjeni raspust. Kad su božićni praznici prošli, a rođake, komšinice i mamine prijateljice predahnule od spravljanja slatkiša, Irma je zaključila da ljudi, ne samo da ne poznaju tajni život stabala, nego čuju ono što žele, bilo da im je rečeno, bilo da je prećutano.

∞

Irma kupi i razvrstava orahe. Zdravi plodovi srastaju sa crnim sparušanim blizancem koji se teško odvaja od ugljenisane košuljice. Irmine šake obojene su orahovim sokovima, udiše ih. Plodove baca u limene kante, razlikuje zvuk šupljeg od jestivog ploda. Irma je gipka, hitro se saginje i uspravlja, ruke su joj brze, pokreti meki. Kad joj kosa padne na lice, zamahne glavom, izvija vrat prema krošnji, zamiluje se s oktobarskim suncem. Povremeno stavlja ruke iza leđa, istura kukove, pa se uvija oko sebe da presloži pršljenove. Nastavlja da skuplja kao da ništa osim tih oraha ne postoji na svetu. Čuje se samo zardalo lišće pod nogama i dobovanje oraha po limenom dnu. Irma prati taj ritam i peva iznutra. Znoji se ispod haljine od tvida, pa prljavim prstima odlepljuje tkaninu. Tamo gde se dodirne, ostaje trag. Telo luči nevidljivu opnu, odjednom joj je toplo kao u baka Katičinoj rerni. Nasmeje se na tu pomisao. - *Žensko kad radi, ništa se ne vidi! Vidi se kad ne radimo!* -

seti se njene čuvene izreke. Baka Katica je bila neumorna, nikad nije dopustila da se išta vidi. Nekoliko sati pre nego što će umreti, okopala je vrt i našarala tegle s kompotom. Na jednoj je stajalo Irmino ime. Od Katice je samo rerna ostala, nemarno bačena u vrt, da truli i greje odbegle životinje. Vidi se da Katice nema. Po uzoru na nju, Irma se ponekad odaje radu da bi barem na nekoliko sati postala nevidljiva. Nekad uspe, nekad ne. Nekad oseća kako je pogledi s komšijinog prozora ujedaju za stražnjicu. Prozor je prljav, prljavi su njegovi pogledi, misli su najprljavije. Čuje ga kako se oblizuje ko pseto na komad mesa. Prvo se češe kroz džep na pantalonama, onda se raskopča. Na licu mu je nešto između grča i keza. Očima joj trga odeću, baca je u lišće, udiše je. - *Ni ne znaš koliko će ti se svideti!* - grokće. - *Zavolećeš! Ako ne mene, onda ovo što ti radim!* Oseća ga kako dahće u prljavi prozor, lice mu bukti, podvoljak mu se trese kao vreća puna bojnih pokliča. Onda se zaustavlja, sav ukočen prislanja čelo na staklo, a bela sluzava tečnost kipti mu iz međunožja. Od tog mirisa Irmi pripadne muka. Stomak joj se popne do grla, od besa ne zna da li bi mu se pre ispovraćala u lice ili bi mu najtvrdim orahom izbila oko. On se drzne da promoli glavu u njeno dvorište: - *Komšinice, što si vredna! Je l' treba pomoć? Ne bi škodilo da ti uletim malo, a?* Desno oko mu zatreperi kao sijalica pred sagorevanje. - *Ispalo ti dabogda!* - Irma promrmlja, pa samo odmahne rukom.

∞

- *Nedostaje mi moja žena* - kaže umesto pozdrava čim se uspostavi video poziv. Dugokosa crnka obmotava pepljasti pramen oko kažiprsta i letargično je gleda s ekrana. - *I meni moja* - odgovori joj. - *Kako si?* - Irmin glas oponaša veselost, a prsti joj preleću preko crnkinih jagodica kao da tim potezom pokušava da joj prebriše podočnjake. - *Izgledaš umorno* - doda. - *Prestani da postavljaš teška pitanja i dođi kući. Pravoj kući, dok još nisi izludela u toj zabiti!* Pepeljasti pramen se razmota, pa

ponovo načini spiralni oblik. Irma voli taj pramen, iako ne voli način na koji ga je njena žena stekla. - *Mislila sam da bi možda ti mogla doći za vikend* - predloži joj obazrivo. - *Pa da izludimo zajedno? Neka, hvala!* Irma uzdahne, pa pomirljivo slegne ramenima kao da pokazuje da su joj na tom mestu zakržljala krila. - *Uskoro* - kaže. - *Brže od toga ne mogu.* Onda obe ustaju da skuvaraju čaj, svaka u svojoj kuhinji. - *Divlja trešnja ili šljiva sa rumom i cimetom?* - *Uva, seče me levi jajnik.* Piju zajedno, zureći svaka u svoj ekran. Kad im isure baterije na telefonima, obećaju da će jedna drugoj doći u san, pa uskaču u razdvojenne krevete. Irmin krevet je ogroman, ona ga potajno zove igralištem za košmare. Spava skvrčena u gornjem desnom uglu, cela bi stala u jastučnicu, u sopstveni pupak, u jajnu ćeliju. U svitanje bi bezbolno iskrvarila samu sebe. Njena žena bi se dosetila da je iz silikonske čašice izlije u glinenu saksiju i strpljivo bi čekala da se iz crvene zemlje izrodi venerina muholovka. Onda bi zajedno putovale u Amazoniju da se pripoje korenima. Irmu umiruje ta zamisao i gura je sve dublje u san. - *Hvataj je!* - čuje podmukle glasove čim tresne na dno i ne budi se od pada. Ustaje u polumraku i žurno otresa udarac kao da je to samo prašina na njenom telu. - *Gde misliš da si pošla, ha?* Muškarac bez lica hvata je oko struka, izmiče mu, njegova pandža grabi je za mišicu. Steže je kao da umesto šake ima klešta. Irma se otima, cima i vuče ruku, muškarac se smeje, ponavlja kako voli žustre ženske. Kad to izgovori sedmi put, Irmina ruka se istrgne iz ramena i oslobodi joj telo za beg. Irma trči, muškarac pohotno glođe njenu nadlakticu, reži i drhti od užitka. Krater Irminog ramena bljuje krv, boji tamu izdajničkim tragovima. - *Hvataj je!* - čuje kako nadolaze drugi, jure ko na kopitima, raspoređuju se, zatvaraju обруč oko nje. Smehom cepaju tminu, svi kao jedan. Irma gubi dah brže nego krv. - *Spavaj, biće gotovo dok se ne probudiš!* - *Brzo će biti gotovo!* - *Mnogo brže nego ako se opireš!* - *Biće ti žao, jako žao, što nam otežavaš!* - *Molićeš za još!* - *Veruj mi, znam da hoćeš!* Preostalom rukom Irma trga komade svog tela i baca ih

progoniteljima u usta. Otkinula je stopala i potkolenice, iščupala bu-
tine iz kukova, povadila je sve iz utrobe, rastrgala grudi, zubima pre-
grizla preostalu ruku i pljunula je pred njih. Oni se naslađuju njenim
telom, dahću i tresu se kao u transu. Na usta im izlaze mlazevi beliča-
ste sluzi, izbacuju je u krikovima od kojih se ledi mrak. Svi kao jedan
nadvijaju se nad Irmine ostatke. - *Vidiš, sad više nisi lezbejka!* - kažu joj
odozgo. Irma se budi, oseća železo umesto vilice i dugo ne može da
otvori usta. Pod jezikom joj je komadić okrnjenog zuba.

∞

Kasno popodne Irma gugla simptome i uzroke bruksizma. *Bruksizam, od grčkog brychein odontas, doslovno: mlevenje zubima. Prekomerni spazam kao posledica stresa, neuroze ili poremećaja ličnosti prouzrokuje stiskanje zuba, trenje, škripanje i škr gutanje. Bruksizam je odlika perfekcionista, hiperaktivnih, anksioznih i nezadovoljnih osoba. Drugi mogući uzrok je smanjen unos magnezijuma. U manjoj meri bruksizam je genetski predisponiran. Proratne pojave: bolovi u licu, vilici, vratu, ramenima i rukama, pojačano znojenje, noćne palpitacije i tahikardije.* Irmi se dopada reč *palpitacije*, zvuči joj kao vrsta noćnog leptira. Zatvara laptop i odlazi pod orah. Zagleda se u komadić zuba na dlanu, pa ga prebaci komšiji preko krova. Nije sigurna da li je upravo zamislila želju ili bacila kletvu. Dok kupi orahe, vidi magnezijum u jezgrima, ali se boji da zagrizе okrnjenim zubom. Pričini joj se baka Katica. Žvaće orahe sa sve ljuskom i osmehuje joj se. - *Ja sam ko i ti, samo što tome nisam zna- la imena* - kaže, a reči joj ispadaju u drvenastim čamčićima. Kako Irma trepne, Katica se udvostruči i nestane. Irma pokupi ljuske, pa pozove svoju ženu da joj javi da dolazi. - *Večeras?* - čuje ushićeni glas. - *Hvala bogu! Onda, rešila si sve što je trebalo?* - *Da* - potvrdi Irma, jer nema srca da joj kaže da se vraća samo zato što u zabiti niko nije školovani zubar, a svi bi da barataju kleštima.

Jasna Dimitrijević

Jasna Dimitrijević (1979, Negotin, SFRJ) piše kratku prozu i recenzije. Diplomirala je na Filološkom fakultetu u Beogradu, na Katedri za opštu književnost i teoriju književnosti. Redovna je saradnica časopisa *Liceulice*. Objavila je zbirke priča *Prepoznavanja* (2015) i *Fibonačijev niz* (2018). Radi u knjižari.

Kroz Prozor Štefice Cvek¹

Votka je razvila vrtoglavicu i pre nego što su otvorili prozor, šćepali me kao vreću i bacili na ste penice. Lako, glatko. Nisam se branio. Plesao sam. Ovo bi mogao biti rođendan dokumentarnog baleta, bez zezanja. Konzumirajući stereotip, izbegao sam batine za crnu hroniku. Ni ceo ni slomljen.

Dečko nas je maltretirao od ranog jutra. Poslednje što mi je trebalo na kraju paklene nedelje bio je arhitekta s viškom ideja i manjkom znanja iz fizike pod pomodnim šeširićem. U prvih pet mi nuta čovek ne može sa sigurnošću da razlikuje renesansnu ličnost od nadobudnog magarca, ali s ovim „Šeširdžijom“ nije bilo greške. Pojačao mi je nivo mizantropije u krvi preko dozvoljene granice i samo je votka mogla da me dovede u balans. Malog skota je Institut angažovao na restauraciji jedne od zgrada na obali Save u okviru projekta *Savamala Today*. Ili *Tomorrow*? Zaboravio sam šta je pisalo u dokumentima, nisam pažljivo ni pogledao predmet. Skoro dve decenije provedene u administraciji, a bogme i na terapiji, anestetizirale su Kafku u meni i donele blagotvornu ravnodušnost, ali su zato zauvek odnele sve mladalačke ambicije. Za napredovanje u poslu, za pisanje, za život. Ali – ne bunim se.

Dakle, bio je to jedan od onih projekata koji mi već samim imenom ulivaju nepoverenje. Razlog za brzo reagovanje, započinjanje sutrašnjice danas, bio je najavljen dolazak Arapa. Nije da su poverovali da će šeik *el burazer* napraviti Las Vegas za 1001 noć, nego su morali da stave šapu na lokaciju, da započnu radove pre nego što PPV obori ugovor sa Opštinom i dodeli mesto i posao istaknutom preduzetniku iz Rakovice.

---

¹ Nagrada *Vranac 2014*. za najbolju kratku priču na festivalu *Odakle zovem* u Podgorici.

Već se spremao ranoprolećni mrak kad smo se konačno razišli. Rašrafljena „dvojka“ zamalo da me liši te male slobode dok sam pretrčavao Karađor- đevu ispod Brankovog mosta.

Pritisnuo sam dugme pored imena Štefica Cvek i pogledao u kameru iznad vrata. Nekoliko sekundi je trajalo odmeravanje, a onda je mašina zazujala u znak dobrodošlice. Jedan sprat ispod *Apartmana*, poznatog gej kluba, Štefica je za kratko vreme postala mirno mesto za odmetnike od klabinaga koji bi samo da popiju piće sa svojim partnerima bez rizika da se vrate kući razbijenog nosa.

Mesto je bilo gotovo prazno. Lik iz obezbeđenja bi nas najradije bacio lavovima, ali u tome su ga, nagađam, sprečavali nepouzdana temelji izbegličke montažne kuće u Smederevskoj Palanci i kredit za „golfa“. Takav mi treba. Jedan koji čuti i ne dira.

Da nemam 40 godina, da radim brze droge i volim tehno žurke – da volim žurke uopšte! – sada ne bismo bili ovde. Odveo bih vas u neku hipster- sku baštu, detoksicirali bismo se ciderom i nosili tamne naočare po mraku. Muvao bih konobara po povratku sa pišanja i igrao bih na sigurno. Plesač na pozornici geta. Ali glup sam. Ili samo jesam.

U Šteficu sam odlazio po inerciji i kada smo prestali da se čujemo, srećemo, dodirujemo. Valjda kad jednom prihvatiš da je na većini mesta preporučljivo da budeš neko drugi, onda i na solo kafu počinješ da odlaziš samo tamo gde ne moraš da budeš na oprezu. Nauka sigurno ima objašnjenje za to ponašanje. Nadam se da ono ne vodi do Pav- lovljevog psa.

Dupla votka br. 1.

Dakle, ipak Nataša. A verovao sam da je to je- dini argument koji sam mogao da pobijem. Pobogu, pa priroda je na mojoj strani!

Pouzdana, samostalna, duhovita i posvećena. Taj refren slušam od Nove godine. Zapravo, to je bio hit decenije, ali ja sam sebi podesio drugustanicu. Blizanci su odrasli, sva letovanja su od- letovana, svi

roditelji umrli, svi krediti otplaćeni, svi homofobni šefovi penzionisani. Ostala je samo Nataša. Doduše, i prostata. A kad se tome dodaju iscrpljenost prestupnika u bekstvu i komfor porodičnog doma – jasno je kao dan da ja tu ne mogu da dobijem. Društvo uvek sjebe prirodu.

Dupla votka br. 2.

Ma sve bih ja lakše preležao da mi detlić nije probijao lobanju i vadio na sunce crva nade koji samo jedno zna da kaže: nisi ti odlučio, ti si bio *odlučen*. I njegov ljigavi trag maglio mi je činjenicu da odluka time ipak nije bila manje čvrsta, manje stvarna i manje tvoja. Na toj sam infuziji predugo živeo paralelno sa životom.

A ti si živeo dvaput. Nije fer. Nije fer.

Dupla votka br. 3.

Galama dolazi spolja. Pogledam kroz prozor i vidim Šeširdžiju. I on će u Šteficu. Jebiga. Na njega viču trojica sa klupe. Ostavljaju pivo u plastičnoj flaši i stavljaju kapuljače na glave. Pritrčavaju. Stižu na vreme da uđu u zgradu dok se vrata nisu zatvorila. Trčanje uz stepenice. Tresak pred Štefičinim vratima. Šamar!

Da skratim, kad bi postojao *Bukvar za fašiste*, na slovo *P* stajala bi Šeširdžijina slika. I to ga je zamalo koštalo lepog lica i ponekog rebra. Danak neiskustvu platio je kada je glas iz kapuljače (*Jebem te u ta usta pederska!*) pokušao da nadmudri dramskom pauzom i ironičnim gestom. Uglavnom, dobio je šamar. Pomislio sam da bih mogao da sačekam da primi još jedan, ali nešto se oglasilo u glavi. Neka je pištaljka svirala za kraj. Izašao sam u hodnik.

Ljudi spasavaju pse lualice, protestuju s fabričkim radnicima, volontiraju u centru za slepe i slabovide, ali nisam ja od tih. Možda se u meni znojio loš karakter – ne volim ni životinje ni ljude – pa se zato nisam preterano trošio na tuđu muku. Spustim neki novčić u kutiju, pustim SMS za gladne i bolesne, malo češće pomognem ženi s detetom i pratećim teretom da lakše prođe kroz tramvaj, dom zdravlja, život. Ali to je sve od mene.

Samo s bezbedne distance. Ja skačem za bližnjeg svoga u punoj rezoluciji onoliko često koliko bližnji skače za mene.

Kad sam sutradan hladne glave pokušao da razmislim o svemu, prestravila me je primisao da nije u meni proradio altruizam kad je banda bila na granici dozvoljenog nasilja u službi folkloru, već nervna žica samoubice.

Samo da prestane svesno stanje, prokleta svesno stanje.

„Ko je tražio pušenje, moliću lepo?“, progovorio sam razgovetno i staloženo kad se niz grlo spustio poslednji gutljaj votke br. 4. Očekivao sam nož ili pesnicu u stomak, ali umesto toga dobio sam samo malo mlake pljuvačke u lice. Zgledali smo se nekoliko sekundi jedna kapuljača i ja, a onda mi je na um palo nešto blesavo: umesto da bežim i da se branim, mogao bih ja prvi da reagujem. Polako sam podigao dlan. Pomislili su da dižem ruku u znak predaje i molbe da me ostave na miru, ali ja sam, umesto toga, prstima samo blago pomilovao alfa-kapuljaču po ramenu. On je ustuknuo, pogledao u ostale i za sekund smo otpočeli kratku jurnjavu po Štefici. Ubrzo sam leteo kroz prozor, a šta je obezbeđenje uradilo s kapuljačama nije me bilo briga.

Ležeći na starim stepenicama iz nekog od bivših života Beograda, s glavom nizbrdo i dušom u nosu, jasno sam video ovaj svet i svoje mesto u njemu.

Video sam Novi Beograd, Genex, 28. sprat i sofu na kojoj sediš pred televizorom. Video sam Natašu kako oblači moju prugastu potkošulju, češka jaja u šljampavoj trenerci, iznosi na sto pistaće i grisine. Smešta se pored tebe. Jastuk na butinu, glavana jastuk. Ljubiš je u teme, u onaj proređeni krug koji frustrirano nosim poslednjih godina, dlanom joj prvo široko predeš preko dvodnevne brade, a onda temeljno počneš da češkaš od uva do uva. Promrmljaš ono što si prvi put izgovorio u Pragu pre devet godina: „Nećeš mi prodati aljkavost kao stil, lenštino. Ja *znam* da si se samo uspavao.“

Video sam kako planirate uskršnje praznike (*Breaking Bad* ili *True Detective?*), video sam kako je usred neke noći, ne toliko daleke, voziš u Hitnu (hipertenziju vučem od gimnazije), video sam kako ulaziš u bolničku sobu kada se stanje stabilizuje, kako joj spuštaš dlan na čelo (dlanovi ti se znoje, tvoj dodir je uvek mekan), kako shvataš da je prošlo i da ste preživeli.

Video sam kako jednog dana, kada kafa i hole-sterol budu uveliko zabranjeni, vreloom vodom pre-livaš kesice čaja u napuklim, flekavim šoljama, dok Milka Canić iz TV-a progovara: „Dobro večer.“ Tačno je, ja sam čitavog života samo želeo da budem ma-lograđanin, ali jedino to mi je uvek izmicalo. Zato sam morao da budem Kafka, Vudi Alen, poznava-lac Konvencije o ljudskim pravima i ko zna šta sve. Morao sam to da budem, jer nije bilo drugog nači-na da shvatim.

A vrlo je jednostavno.

Ono što sam video dok sam ležao naglavačke na tim stepenicama, bilo je sve što se ima videti i znati. Kada se stišao kovitlac tuge, straha, zavisti, stida i svih drugih tegoba koje su tutnjale mojim bićem, jedino što je ostalo, nepromenljivo i nepo-bedivo, bio je ovaj ravno-dušni grad i modro nebo pod njim.

Bojan Krivokapić

Bojan Krivokapić (1985), objavio je: *Trči Lilit, zapinju demoni* (kratke priče, 2013), *Žoharov let* (poezija, 2014), *Proleće se na put sprema* (roman, 2017) i *Gnezdo dečaka* (poezija, 2019). Višestruko je nagrađivan za svoj rad. Za roman *Proleće se na put sprema* godine 2018. dobija Nagradu Mirko Kovač za najbolje delo mladog autora u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Crnoj

Gori. Književni tekstovi su mu prevedeni na italijanski, nemački, mađarski, albanski i engleski jezik. Vodi radionice kreativnog pisanja. Živi u Novom Sadu. Zvanični sajt: bojankrivokapic.com

Bez parabena

Počelo je u kupaonici. Vreli ljetni dan, znojimo se, sala nam se rastapaju. Na trenutke pomislimo, nestat ćemo. Idem kratko pod tuš, a onda možemo krenuti, govorim to i odlazim u kupaonicu. Ostavi otključano, dobaci kroz smijeh. Pjenušavo se smijemo. Mogao sam zaključati, inače se zaključavam, pogotovo u tuđim kupaonicama, mogao sam se ponašati kao što se uvijek ponašam. Kupaonica je velika i čista, prostrana i prozirna. Sa strane je nekoliko kupki, sve različite, nijedna slučajno izabrana. Biram onu od kozjeg mlijeka, bez parabena, tako piše. Ne znam što je paraben. Ne znam ali ću saznati, naučit ću kao što sam naučio što je gluten, laktoza, što je aflatoksin. Sve sam to naučio htio – ne htio. Ljudi su sve osjetljiviji na sve i svašta, guše se i boli ih trbuh. Neki dugo kišu, nosnice su im razderane, nekima se pojavi osip po zapešćima, a neki umisle da imaju proljev. Stojim u kadi koja je nova, mažem se kupkom od kozjeg mlijeka koja ne miriše po mlijeku, već po djetinjstvu, sjeća me na tetinu kozmetiku koju bih pregledavao i njuškao kad bi ona otišla na posao. Obožavao sam te trenutke kada sam ostajao sam doma. Istražiti sve, pretresti sveladice, otvoriti svaku škrinju, sve što se nije smjelo. Naći stara ljubavna pisma, crno-bijele časopise u kojima su bile fotografije golih muškaraca i žena. Takvih je mirisa danas sve manje, nježnih domaćinskih mirisa što bazirani su na sapunu ili prašku po kojem bi odisala cijela kuća. Utrljavam kupku po cijelom tijelu, žmurim, posve sam opušten. Ne zatvaram vodu, puštam pari da ispuni cijelu kupaonicu, da orosi pločice, da ovlaži cijeli prostor. Učini mi se da čujem nešto, ali ne reagiram, prepušten vodi i mirisu. Jakim mlazom prelazim preko kose i lica. Volim dodir vode. Voda me dodiruje svud po tijelu. Onda osjetim nešto na boku, ali to nije voda, to su prsti. Pogledam, tu je. Kako, ništa nisam čuo, kako jedno tijelo može ući, a da ga se ne primijeti. Volim to tijelo. Pogledamo se,

nasmijem se. Gledamo si trbuhe koji su se lijepo zaokruglili, kao treći mjesec. Opet se smijemo. A mogao sam zaključati kupaonicu, brzo se okupati, i krenuti. Ubrzo bismo krenuli, usput bismo razgovarali o botaničkom vrtu, ili nekom malom psu, ili gospođi što hoda kao da joj je u cipeli kamenčić. Onda bismo negdje sjeli, možda bismo nešto pojeli, popili. Mogao sam zaključati kupaonicu, ali nisam. Utrljavamo si kupku bez parabena, miriše po djetinjstvu, po sigurnosti. Sigurni smo iza zatvorenih vrata. Naša su tijela slična, naši mali zaokrugljeni trbusi i udubljeni pupkovi. Naša nesavršena tijela. Naša ukrućena spolovila koja nam izazivaju smijeh. Mi se često, jako često smijemo. Naš isprekidani dah. Dodiri pod mlazom vode. Pogledi zalazećeg sunca. Jesmo li ovo htjeli? Jesmo li zapravo planirali učiniti baš ovo? Naše nježne šake, njegovane. Nikad nisam išao na časove klavira. Ni ja. Tjerali su me da naučim svirati gitaru, a ja sam je mrzio. Prsti su mi smrdjeli po žicama koje su pucale. Kako su ti šake tako nježne, prsti dugi. Nemoj više prati na ruke, tvoje su ruke za dodirivanje, a ne za trljanje i pranje u laboru. Što bi se desilo da sam zaključao? Da li bi kucao, da li bih mu otvorio? Da li bismo bili skupa u kadi, tako sigurni iza otključanih vrata? Naša su tijela nesavršena, koža nam miriše po sigurnosti, naše su dlačice rijetke i nepravilno raspoređene. Imamo lijepa spolovila koja sličje jedno drugom. Mi volimo lijepa spolovila. Kupaonica je vlažna, para se slijeva sa zidova, pod je potpuno mokar, natopljen. Naša su tijela mirisna, spojena.

(odlomak iz romana *Proleće se na put sprema*)

Željko Jacques Lučić

Željko Jacques Lučić rođen je u decembru 1991. godine. Od 2015. master računarskih nauka. Radi u IT industriji.

Pesme su mu objavljivane na portalima: strane.ba okvir.org mimladi.hr xxzmagazin.com kao i u elektronskim zbornicima haiku poezije Zvuk Vode i ljubavne poezije Bludni Stih.

Od 2019. godine sa Majom Solar uređuje i vodi poetski podcast

Puna Usta Poezije, čiji je cilj promocija savremene jugoslovenske poezije. Od 2021. godine, kao jedan od pobjednika konkursa SKC Kragujevac, objavljuje svoju prvu knjigu poezije Ne Padaju Nestale Ptice, u okviru edicije Prvenac. Zbirka je prethodno bila u finalu konkursa Trećeg Trga, kao i u finalu za nagradu Mladi Dis.

Cover Letter Za Posao

ne razumem novac
ništa normalno ne znam
mogu konobarisati
sigurno sam užasan u tome
nakon nedelju dana
mnogo pričam sa važnim gostima
stranci su govorili *pare račun pare pare*
a nije to tako kao što gazda vidi
važni gosti pričaju sa mnom
nisam ja dolaskom na posao
prestao biti čovek
niti su oni dok su gosti objekti

radio sam u najvećim svetskim bankama
stranci su govorili *pare račun pare berza akcije pare*
znam ja dobro dečije kredite
nasleđa umrlih roditelja
nastalih zbog para
parama se rešavaju
oprosta nema
stranci su govorili *pare deca kamata kamata pare*
kako ta logika remeti
svetu geometriju u nama

stranci su govorili *deca pare*
deca deca pare pare krediti
pare kola kuća starost
moraćeš da naučiš nešto da radiš

ostaćeš sam, urazumi se
razuman sam ja i kad sam sam
beskoristan društvu
van sistema

radio sam u najvećim svetskim korporacijama
stranci su govorili *pare pare CV pare MVP pare*
prioriteti pare profit pare prodaja pare pare
a ja sam sebi rekao – GO AWAY
kada sam imao višak u rukama
nisam znao šta ću sa njim
da li da ga zadenem za kosu
da li se višak jede?
kakav je pod zubima?

stranci su govorili *mozak pare pare pare*
a ja sam rekao radiću i dosadne poslove
daj mi platu ali da ostane mozak
treba mi za posle posla
želim i ja videti
kako teče kanal današnjice
mozak vam ne dam, samo telo
lomi mi prste umori ruke
udari zadavi na sastanku kolji prignječi
iznabadaj kičmu
tipkaj po tastaturi
baci me u recycle bin
ali mi ostavi um

oni hoće um, da uđu
da prodru da žive
da misliš o svemu

ništa vas ne razumem...
to im kažu moje oči
a moja usta im kažu *dovoljno para ljudi ljudi ptica ptica ptica*

Findom

provuci svoje keš kartice
kroz svaki prorez moga tela
kovanice oštre zarij mi pod kožu
mešajmo naše tekućine moći
u nirvani!

findomînuo izlazi iz ormara
to može biti retko ko
na primer devojčica iz parka
selfijima bezgraničnih usana
kitu svoga air max oca
trampi za sliku nabreklog
paydick bruto godišnjeg dohotka
pod štiklama lokalne uprave
virtualne poreske uplate
milijardi i milijardi dinara mesečno
za treću i četvrtu findodecu
pa brzo dok ne pomru

nečista sveštena findômino santi lica
svo to paysheep stado
online da pokrste

paypig izlazi iz ormara
to može biti bilo ko
vođen nagonom ili kompleksom

pali nas tako taj findom
sve seksualne transakcije
blistaju u online jezeru
kartica ili keša
u pravom smislu tih reči

Agni Parthene

poletimo bez korena
dok držim te za ruku
raduj se nevesni neveste

prestaju vid i glas
postajemo ptice
raduj se nevesni neveste

bez svetla straha ljubimo
meka pera usana
raduj se nevesni neveste

vodom ljubavi pojmimo
žedna tela svemira
raduj se nevesni neveste

potok koji uranja
u svoju pravu deltu
postajem ti i sve

da stvara snagom ostrva
gde nema zla
postajem ja i sve

stop stop stop!
ništa ovo ne valja!
prizemlji se nevesni neveste

gde letiš obični vrapče?
prepevavaš djevu
zanosiš se nevesni neveste

jeste, bilo je lepo
najčistije devičanski sveto
ali od njega ostala je samo
po koja izgubljena čarapa
i po neke poderane gaće

ljubav najobičnija ljubav

Dušan Maljković

Dušan Maljković, filozof, pisac, saradnik u nastavi i doktorant na Filozofskom fakultetu u Beogradu, s posebnim fokusom na filozofiju psihoanalize i kvir teoriju. Objavio brojne teorijske i književne radove u zemlji i inostranstvu. Član Udruženja književnih prevodilaca Srbije, zaveden u Republičkom fondu penzijsko-invalidskog osiguranja kao „samostalni radnik u kulturi“.

Српско национално биће

Марко последњих година живи под непорозном сенком Танатоса. Од малих ногу тренирао је кошарку, аикидо и рукомет, све до своје двадесет четврте године. Тело му је већма ненагрижено корозивом депресије, иако по цео дан лежи у замраченој соби и мази своју малу белу мачку. Долази код мене пун длака, смрдљив, неопран. Често је и усран, говњивих гађа. Не марим за то. Скидам му одећу, стављам у веш машину, њега под туш, мажем га беби сапуном – он је *mon bébé* – и поливам гелом од јасмина и авокада.

Испод покорице измета, зноја и талога коже гнезди се чврста мишићна маса од сто килограма, што на његових два метра висине делује дивовски опчињавајуће. Наликује лажном Давиду што краси улаз галерије Уфици у Фиренци, док се прави скрио у првој уметничкој академији на свету или у Марковим стопалима, број педесет два. Оживљава попут голема кад ме види, лежи преко мене, меснат, полуткаст, као крвожедна звер никада припитомљена на секс са другим мушкарцем. Верује у Бога, редовно посећује Храм светог Саве у Београду, пали свеће за добробит моје непропадљиве душе. Поздрављам тај чин с благонаклоношћу и захвалношћу. Знам да ми суштински жели добро.

Међутим, мале су шансе за срећан крај. Пати од аутизма и слутим да одавно прекорачио је границе свакодневне неурастеније. Оклизнуо се и пао у психотични свет Алисе с друге стране огледала: чује гласове анђела, комуницира са мртвима и запоседају га сновиђења будућности. Муца, несигуран је у себе, пије пре сваког нашег сусрета да смањи напетост и страх. Срце ми се слама у хиљаду парчића као зрцало злог патуљка из Снежне краљице и враћа назад на место где био је орган за

емоције, срастајући у ново огледало. У њему могу јасно видети вишеструки, разбуцани лик своје љубави ка њему. Редовно ме засипао којекавим срањима, али ја га волим већ две и по године, толико да бих му увек прогледао кроз прсте. Знам да ће наставити да гађа ме балегом својих непромишљености, беса, увреда и суманутих схватања онога што кажем или учиним.

Не могу да се љутим на неког коме је толико лоше. Разумео сам га до сатрте му сржи оног дана када чуо сам разговор са мајком преко телефона. Претворио се – толики човек! – у зрно мање од маковог, у атом сићушнији од Демокритовог атома, кварк испод свих кваркова честичне теорије где се она божанска никако не назире. Усплахирено се јавио, није успео да састави честиту реченицу, вазда је причао испрекидано, без даха, док се мајка драла, бљујући непријатност као захуктали Везув жар и чађ над Помпејом. За свега тридесетак секунди и ја сам био сравњен са земљом, потучен до ногу, рашчеречен на четири стране света бесним коњима, гледајући како Марко мало-помало умире, спреман на сусрет са Творцем у кога, за разлику од њега, не верујем.

Тада сам доживео секуларно просветљење, увид лишен мистичког заноса, али темељан и дубок. Он несрећни је створ кога ни родитељи не воле – тукли су га и понижавали. Православни је геј у Србији и рве се с љубављу према мени која је понекад грех а понекад љубав, а онда опет смртни прекршај против јерархије небесних анђела, навлака лукаве змије мог курца који он, генитално усредсређен, воли чврсто да стеже, не би ли у њему нашао парчиће раја, остатке првог дана постања. Трага узалуд за савршеним битисањем када није било ничега сем божанског логоса неоптерећеног сменом дана и ноћи, као ни човечанства које не подноси. Крије се од људи и нема пријатеља. Тражи нежност у дуготрајним пољупцима, покушавајући да ме прогута,

сажваће и свари, увек преплављен бојазни да крсни му светац Илија Громовник мотри с неба, претећи да опрљи га муњом и сажеже пламом.

Размишља о сеоби душе. Желео би да се поново роди и хода уздигнута чела, јер сада безглаво ћопа. Стално повређује стопала, несвесно желећи да остане непокретан, јер нигде не иде. Плеше у врзином колу истоветних сати, заробљен у Дану мрмота: одбија да научи да свира клавир и заволи своје ближње. Све је бесмислено и Сунце је помрачено – у сред поднева и неба без облачка – јер му у оку стоји парче каљавог огледала. Не види ништа сем изобличеног света пуног непријатељства и бола. Налик Кају из Андерсенове бајке, у опасности је да прими то стаклено зрнце у срце и преметне се у санту леда којој не прети глобално отопљавање већ ново ледено доба.

Покушавао је да се убије. Опијао се, скакао кроз прозор, горњи притисак му се пео до вртоглавих двеста. Авај, све је узалуд – шеснаест година спорта учинило је своје. Заробљеник је здравог тела, осуђен на дугу робију унутар самице гломазних мишића од титанијума и костију од армираног бетона. Воловско срце пумпа му крв снажно попут нафтних црпки пободених у бездан океана, шибаних задахом олујних вихора и пипцима октопода из морнарских прича пуних сујеверја.

Ни он није правоверан, већ празноверан, јер сматра да је све унапред одређено. Судба-тројеручица сплела је суђајске конце и он не може ништа учинити против тога. Препушта се очајању из кога покушавам да га изместим узалудним разговорима, уверавањима да сам боравио на сличном мрачном месту, на дну самотног бунара пробијеног све до друге стране планете, како бих промолио главу изнад тла Кине, бежећи од својих проблема. На крају, суочио сам се с њима и успео сам да их решим. Колико-толико.

Одбацује све што предлажем и грли пропаст као најбољег друга, грлећи свој загрљај. Измиче самом себи, пролази кроз тело-утвару, нестаје из мог живота. Прошла га је заљубљеност коју је осетио на дан када смо се упознали испред Биоскопа REX. Држао сам предавање о свом путовању по Њујорку, певушећи песму Тори Ејмос: *China all the way to New York, I can feel the distance getting close*, присећајући се помало давнашње депресије и измаштаног бега у Кину. Могао бих поново отићи на Трг небеског мира у потрази за оним што стоји у његовом имену као обећање ако мене захвати љубав која је њега наводно напустила... У својој двадесет петој години наслонио се на зид негдашњег јеврејског светилишта, наликујући врхунској мушкој курви. Мислио сам о њему као о Марији Магдалени и маштао да обожава моја стопала и толи ми жеђ потоцима суза радосница што извиру из свих оргазма које ћу му тек приредити. Нисам могао одолети да не задигнем му мајицу и дотакнем напућене трбушњаке, сада потопљене салом пивског стомака.

Дигао је руке од себе и на себе. Склања се, па се опет враћа, једном ме је и опљачкао. Направио ми је скандал са познаником на Фејсбуку коме је тражио слику курца преко мог налога. Нисам му замерио. Можда и јесам, али би се и тај краткотрајни бес развејао, потиснут разговорима о смрти његових најближих, баба и деда за које је био везан јер су га волели љубављу која је из незаних разлога прескочила родитеље. Уследио је и вечни покој оца – утешитеља и хранитеља – јер није био запослен, нити је могао да ради тако окрњен, сјебан, разорен у парампарчад.

Нисам до краја био сигуран да ли је све заиста тако. Не само зато што је имао обичај да лаже и мења своје приче из дана у дан, већ зато што су се стварност и фикција у његовој глави збућкале у неразлучиву смесу уљаних боја на платну постимпресионисте.

Ни он сам није више разаберао шта је чињеница, а шта прича за лаку ноћ којом је обмањивао и мене и себе. Како год. Био је то део стварне, страшне приповести о њему.

Тражио је и небројено пута мој загрљај, налазећи у њему прибежиште од смрти. Говорио ми је сваким покретом – *Take me away from all this death!* – те Минине речи из Кополиног филма Дракула, вапећи за животом у коме ће и умрети, али ће до тада сви најдражи и даље бити ту, поред њега, за њега, као ја сада. Лежали смо привијени један на другог у јаловом покушају да спојимо се у савршени андрогин након што га је Зевс муњом поделио на Марка и мене. Гостили смо се својом другом половином и платонски „филозофирали“, присећајући се древног доба када смо се котрљали од среће по цео боговетни дан, четворуки и двоглави. Блискост, тај ретки драгуљ у империјалној круни тешко освојивих пријатељства – све ређих и неискренијих – просијавао је изнутра зажарен чаробним сјајем чије порекло је тешко установити, осветљавајући пут ка сажимању, срастању, губљењу и поновном проналажењу себе.

Руку на срце, оно што сам налазио били су његови гузови, сочни као тек заклани телећи одресци, доброно прокрвљени, глатки и топли. Гризао сам их и халапљиво јео као ретку посланицу, као местанти медањак у коме само деца могу тако сладострасно да уживају. Обмотавали смо се један о другог као што пузавице опасују и стежу дебла прашумског дрвећа, као што смарагдни удав гуши несмотрену газелу, све до тренутка када су руке јутра провалиле кроз прозоре, већ гасећи стиском праскорја бледичаста светла звезданих лампиона.

Подсећали су, у оку мог умора, на новогодишње сијалице. Плашим се да за њега неће бити 2018. Страхујем да ће успети да се убије и заувек остати у години на измаку. Посежем за последњим средством самообмане бранећи се од истине, највећег

мајстора-квариша живота: поричем да ми је стало, одустајем од бављења њиме, све што је у мојој моћи урадио сам. И тачка.

Наравно, када бих знао где живи и да ли се заиста зове Марко, има ли икакве истине у његовој причи – укључујући и све ово што пишем – отишао бих из ових стопа да поклоним му неколико грама сунца и кажем речи бремените сјајем што одагнале би помрачину Танатоса. У њој живи као вампир кријући се од светла дана, уплашен да покаже своје лице, отвори уста и крезуб – али мени најлепши – течно проговори, шта год жели, јер се сада, напосокон, усуђује. Желим да осећајно, гласно и нежно у исти мах отпевам му песму Шекспирових сестара *Stay* и тако ставим до знања колико ми је потребан. Страхујем да ћу и ја умрети без љубави... и тог вансеријског дупета.

Посветићу му најдивнију приповест и поништићу клетву што бациле су на њега тривештице из Магбета, бајку где неће се плашити измаштаних громовника. Моћи ће поново да се роди, реинкарнира у овом тексту, живи у њему срећан – за разлику од живота – макар на трен, милисекунд преостао до краја ове реченице. Налик овој причи скончаће и он, изненада, ненајављено, а нећу то ни знати. Дуга ћутња и изостанак посета учиниће да запалим свећу у Храму светог Саве, ону танку жућкасту „задушницу“, да брзо изгори и не види ме док горко ридам и сламам се.

Srđan Miljević

Srđan Miljević (Beograd, 1985) diplomirani je filolog opšte književnosti i teorije književnosti i master menadžer u kulturi. Angažovan u nevladinom sektoru na projektima iz oblasti ljudskih prava i suočavanja s prošlošću. Bio je član organizacionog odbora Beograd Prajda nekoliko godina, te producent više queer događaja iz oblasti kulture (izložbe, debate i radionice).

Prvu zbirku kratkih priča „Svima nam je prvi put“ (Zenitbooks) objavio je 2019. godine. Njegova priča „Ja, dželat“ 2017. godine osvaja drugo mesto na Festivalu europske kratke priče u Zagrebu. Priče su mu objavljivane u časopisima i zbornicima širom Balkana, a one sa queer tematikom na konkursima magazina Optimist iz Beograda.

Taknuto – maknuto

„Niste me poljuuuuuuubiiiiiiiiiiiiiiiiiiii!!!“

Cimnuo sam se iz jebenog košmara i video ih na vratima. Normalno da sam povikao. Ona se nasmejala pa je, koračajući ka krevetu, dobacila:

„Tek je osam. Imaš ceo dan pred sobom za izdrkavanja“.

„Ne seri nego me ljubi!“, kratko sam odgovorio, pa zagrlio jastuk nakon „da pukne“ doze jutarnjih poljubaca.

On se nije pozdravio.

Nisam mogao ponovo da zaspim zbog njihovog idiotskog predloga od sinoć, pa sam prdnuo i otišao u WC. Na šolji sam zamišljao kako izbacujem negativan sadržaj. Ponekad pomogne.

„Koji kurac!“, otelo mi se kad sam ugledao tri nove drvene četkice za zube. Zelena, plava i narandžasta. Sanja i njene opsesije ekološkim sranjima! Vanja je, s druge strane, potpuno iskuliran. Rek'o bi čovek kad ga vidi da ne zna gde udara, a on vozi neki svoj trip. I ekstremno je jebozovan! Sinoć nas je, tek onako, pitao voli li reka da protiče kroz grad. Popio sam bar pola flaše pelinkovca i stukao celu paklu, pa konstatovao da reku boli kurac kuda prolazi. Mislim da vole što sam takav.

Koncentrisao sam se, pokušavajući da nađem logiku u izboru boja. Narandžasta je, nema sumnje, njena. Za toliko je znam. Plava ili zelena? Ma zelena je za mene, sto posto! Nazivaju me nezrelim... Ali, što Vanji plava? Onda sam, ipak, probao da osetim da li je neka vlažna, jer bi to značilo da ju je on koristio. Jebem ti česmu. Prska svuda okolo. Sve tri su mokre. Ako ih nazovem ima da me smaraju kako ništa ne slušam, te pastu stavljam na prst i bar malo osvežavam dah.

Pored traktata o reci i njenim osećanjima, sinoć su mi saopštili i da su pronašli kuću u Krnjači, s ne sećam se koliko ari dvorišta i

ne znam koliko fenomenalnim zalaskom sunca i tek-ne-znam-koliko uštede na mesečnom nivou. Alo, Krnjača! Ma, ne zanima me što je bližu, jeste li vi svesni da to nije Beograd! Kako *fenomenalno* može da se stavi u istu rečenicu s *Krnjača*?! Da se carica malo iskulira od organskih sranja, mogli bismo da ostanemo ovde!

I ja jedva čekam vikend da se naspavam, ali me niko ništa ne pita. Neću iz centra. I neću da mi Vanja otima Sanju. Džabe što ih imam dvoje, kad... Evo ga! Evo ga san! Aha, aha... U, jebote! Pa, da, to je... Nas troje u kolima... Neka *Lada Niva* ili tako neko praistorijsko sranje. Vanja vozi, a ona je pored njega. Ja sam pozadi. Mene ko jebe i u snu! Vozimo se ka nekoj svetlosti, suncu, šta li je... Potpuna je tišina. A onda ja... Je l' sam ovo ja? Ma, jesam! Pitam: *A gde smo pošli?* Kako sam to izgovorio, auto se ukopa u mestu. Nismo stigli ni da se pogledamo, a on počeo da se vraća unazad. Na jebenom smo brdu, 'ladno! Srce je počelo ludački da mi udara i onda sam se probudio! Sad se sećam!

„Jebem ti san, da ti jebem san!“, ote mi se dok sam bacao đubre dve ulice od stana. Jedan od onih glupih, upečatljivih, koji te potpuno obuzme. Svo troje zajedno idemo unazad... Jurcamo unazad!

Iako mi idu na kurac, svestan sam priče koju imamo. Ali... Kao da im je tesna sloboda. Aj što testiraju svoja, nego golicaju i moja ograničenja. Da me samo čuju, pala bi im u vodu čitava utopija o poligamiji.

Da se ne lažemo, lepo mi je, ali siguran sam da se između njih rađa nešto što Sanja i ja nismo imali. Čak mi je i seks s njim OK. Sećam se kako je Sanja gledala dok me je Vanja vačario prvi put. Nikad je nisam video takvu. Branio sam se kada sam osetio njegove prste, ali sam brzo ućutao. S osmehom ga je pitala: „Šta to radiš?“, a on je odgovorio: „Idem u dupe na vašar“.

A svidelo se i meni. Baš mi se svidelo! Da budem car. Da me oboje hoće. Kako su počeli, kontam da mogu da predlože i četvrtog ljubavnika. Mislim, to bi već stvarno bilo *heavy*. Troje je optimalno, četvoro je već gužva. A i Sanja je, pre svega, moja riba!

U prodavnici je bila gužva, pa sam otišao do pekare. Častio sam se žu-žuom, ali s čia semenkama. Gluten se u našoj kući izbegava. Nisam ni primetio da sam prošao pored taksi stanice sve dok nisam začuo razgovor dvojice muškaraca. Jedan se, skoro u dahu, žalio drugom: „Prvo tehnički. Pa registracija. Pa letnje gume. A onda zimske gume. Pa mali pregled. Pa veliki pregled. Pa menjaj ulje, pa ode lamela. I tako ukруг. A gde sam tu ja, aj mi sad reci?“ *Care, pod hitno neka meditacija*, htedoh reći, ali sam nastavio da jedem žu-žu. Nije baš najpametniji doručak pred čas, ali jebiga! Jogu ne propuštam jer je tišina postala ozbiljan luksuz.

Nismo ni drugi put ušli u *Pas koji gleda dole*, kad mi priđe instruktorka uz molbu da napustim čas jer „se baš osetim na cigarete, a to smeta ostalima“. Onda se zapitam hoće li prestati baš svaka situacija da ide u kurac i kad ću da odahnem. Bar na jebenoj jogi!

Sad već moram da ih nazovem. Nije ni ta Krnjača preko sveta. Setio sam se zašto je njegova plava! Mora da mu je kita modra od tolikog seksa.

Izdal: Škuc
Zanj: Brane Mozetič
Tisk: Mišmaš, 100 kom, gratis

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-82
821.163.41-82

KVIR literatura : Ljubljana - Novi Sad - Beograd. -
Ljubljana : Škuc, 2021

ISBN 978-961-6983-58-7
COBISS.SI-ID 75703043

JAK

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS